

FÖRVALTNINGSUTSKOTTETS UTLÅTANDE 8/2001 rd

Regeringens proposition med förslag till lag om behandling av personuppgifter vid verkställig- het av straff

Till lagutskottet

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 17 april 2001 regeringens proposition med förslag till lag om behandling av personuppgifter vid verkställighet av straff (RP 26/2001 rd) till lagutskottet för beredning och bestämde samtidigt att förvaltningsutskottet skall lämna utlåtande i ärendet till lagutskottet.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- regeringsrådet Paavo Siltanen, lagstiftningsrådet Anna-Riitta Wallin och överläkaren vid fångvårdsväsendet Leena Arpo, justitieministeriet
- regeringsrådet Aulis Gerlander, inrikesministeriet
- dataombudsmannen Reijo Aarnio
- direktör Maija Roiha, Pyhäselkä fängelse
- professor Timo Konstari
- professor Olli Mäenpää.

PROPOSITIONEN

Regeringen föreslår en lag om behandling av personuppgifter vid verkställighet av straff. Jämfört med den allmänna lagen om behandling av personuppgifter, personuppgiftslagen, skall lagen innehålla specialbestämmelser om behandlingen av personuppgifter vid verkställighet av straff som riktar sig mot friheten, dvs. fängelsestraff, förvandlingsstraff för böter och samhällspåföljder, och vid förvaring i rannsakningsfängelse. Lagen skall gälla behandling av personuppgifter i brottspåföljdsverket och kriminalvårdsväsendet samt fångvårdsväsendet.

I lagen regleras innehållet i personregister som ingår i brottspåföljdsverkets informations-

system inom området för straffverkställighet och principerna för behandling av uppgifterna. Exempel på sådana personregister är det riksomfattande verkställighetsregistret, övervaknings- och verksamhetsregistret, säkerhetsregistret, hälsovårdsregistret och anstaltsspecifika ordningsregister, som samtliga innehåller uppgifter om dömda, fångar och intagna i straffanstalter.

Lagen kommer att innehålla en bestämmelse om avvikelser från tystnadsplikten för yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården.

Den föreslagna lagen avses träda i kraft så snart som möjligt efter att den ha antagits och blivit stadfäst.

UTSKOTTETS STÄLLNINGSTAGANDEN

Motivering

Utskottet har behandlat ärendet med hänsyn till sin egen behörighet. Propositionen gäller behandling av personuppgifter vid verkställighet av frihetsstraff och förvaring i rannsakningsfängelse. Lagen är en speciallag jämfört med den allmänna lagen om behandling av personuppgifter. Därför hänvisar utskottet till sitt betänkande (FvUB 26/1998 rd) om regeringens proposition med förslag till personuppgiftslag och vissa lagar som har samband med den (RP 96/1998 rd) och till grundlagsutskottets utlåtande i saken (GrUU 25/1998 rd).

Förvaltningsutskottet konstaterade att viktiga att reglera utifrån det skydd för de grundläggande fri- och rättigheterna som omfattar skyddet för personuppgifter är åtminstone registrerings syfte, innehållet i de registrerade personuppgifterna, tillåtna användningsändamål, inbegripet uppgifternas tillförlitlighet och bevaringstiden för uppgifterna i personregistren samt den registrerades rättsskydd och dessutom hur omfattande och detaljerad regleringen av dessa skall vara på lagnivå.

Genom propositionen införs nya sätt att samla in och registrera uppgifter som tidigare samlats in utifrån föreskrifter och bestämmelser på olika nivå och därför är den i princip bra och uppfyller i det stora hela ovan nämnda krav på en speciallag.

Utskottet uppmärksammar i alla fall längre fram vissa omständigheter som närmast är preciseringar av teknisk natur.

1 §. Lagens tillämpningsområde.

För att förtydliga 1 § om lagens tillämpningsområde föreslår utskottet en sådan precisering att där klart sägs ut att om inte annat föreskrivs i denna lag tillämpas i fråga om sekretess för och utlämnande av personuppgifter lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (261/1999) och i fråga om annan behandling av personuppgifter personuppgiftslagen (523/1999).

13 §. Ordningsregistret.

I 13 § 2 mom. i den föreslagna lagen finns ett förbud mot att lämna ut uppgifter i ordningsregistret till någon utanför brottspåföljdsverket eller fångvårdsväsendet. Enligt erhållen utredning är paragrafen problematisk, eftersom den ger upphov till en särskild sekretessplikt. Meningen är att offentlighetslagen skall vara uttömmande i fråga om sekretessplikten och att särskilda sekretessförpliktelser inte skall skapas utom av särskilda orsaker. Därför vill utskottet precisera 13 § 2 mom. till exempel så att uppgifter i ordningsregistret inte får lämnas ut för att användas som utredning eller bevis i ett brottmål som gäller en fånge eller någon som intagits i en straffanstalt, om uppgiften inte har översänts till övervaknings- och verksamhetsregistret eller säkerhetsregistret på det sätt som avses i momentet. Utskottet menar att det vore riktigare i lagstiftningstekniskt hänseende att offentligheten av detta slag av uppgifter, som i sig sällan blir offentliga, bestäms enligt 16 § 3 mom. offentlighetslagen och inte på de sätt som i denna speciallag.

16 §. Utlämnande av uppgifter ur brottspåföljdsverkets personregister.

Med hänvisning till det som sagts om 1 § i propositionen föreslår utskottet att 16 § 1 mom. stryks, eftersom där föreskrivs om relationen mellan denna lag och annan lagstiftning.

Utskottet hänvisar till regeringens proposition med förslag till lag om säkerhetsutredningar och vissa lagar som har samband med den (RP 43/2001 rd) och påpekar att den passus i 16 § 2 mom. 1 punkten bör strykas där det talas om att lämna ut uppgifter ur ett register för ett sådant polistillstånd eller godkännande som kräver att personen i fråga är pålitlig. Detta moment bör formuleras så att det stämmer överens med ovan nämnda lag.

Utskottet uppmärksammar ytterligare 16 § 3 mom., där det sägs att uppgifter kan lämnas genom teknisk anslutning så som särskilt avtalaras med den registeransvarige.

Då det inte finns något särskilt skäl för att nämna något avtal i paragrafen, vilket enligt personuppgiftslagen inte är det regelrätta sättet att garantera att utlämnandet av uppgifterna är säkert och uppgifterna riktiga och då detta "avtalande" kan ses som ett slags specialbestämmelse i relation till personuppgiftslagen, föreslår utskottet att slutet av momentet "...så som särskilt avtalas med den registeransvarige" stryks för att undvika tolkningsproblem.

17 §. Utlämnande av uppgifter ur säkerhetsregistret.

Av föreslagna 17 § kan den slutsatsen dras att den helt åsidosätter offentlighetslagen. Därför föreslår utskottet att paragrafen preciseras så att där klart sägs ut att utöver det som föreskrivs i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet får uppgifter i säkerhetsregistret utan hinder av sekretessbestämmelserna lämnas ut till de myndigheter som nämns i paragrafen.

18 §. Utlämnande av uppgifter ur hälsovårdsregistret.

Utskottet anser att 18 § om utlämnande av uppgifter ur hälsovårdsregistret är problematisk ef-

tersom den innehåller ett undantag från bestämmelserna i offentlighetslagen och från en läkares sekretesskyldighet.

20 §. Erhållande och utlämnande av uppgifter om verkställighet av samhällspåföljder i vissa situationer.

Bestämmelserna om erhållande och utlämnande av uppgifter om verkställighet av samhällspåföljder i vissa fall i 20 § kräver en precisering till den del att det i 2 mom. kunde skrivas in att Kriminalvårdsföreningen utöver vad som bestäms i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet utan hinder av sekretessbestämmelserna till en privat sammanslutning, stiftelse eller person som har hand om uppgifter i anslutning till verkställigheten av samhällspåföljder kan lämna ut uppgifter som behövs för skötseln av uppgifterna i samband med verkställigheten.

Utlåtande

Förvaltningsutskottet anför vördsamt som sitt utlåtande

att lagutskottet bör beakta det som anförs ovan.

Helsingfors den 18 maj 2001

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Matti Väistö /cent
vordf. Pertti Turtiainen /vänst
medl. Rakel Hiltunen /sd
Lauri Kähkönen /sd
Kari Kärkkäinen /fkf
Kirsi Ojansuu /gröna
Heli Paasio /sd

Aulis Ranta-Muotio /cent
Pekka Ravi /saml
Arto Seppälä /sd
Kari Urpilainen /sd
Jari Vilén /saml
ers. Pekka Nousiainen /cent.

Sekreterare vid behandlingen i utskottet var

biträdande sekreterare Jukka Savola.